

folde sig, ser, hvilke Følger den kan føre med sig, men vi har jo denne Garanti. Og de haabede og begyndte selv at tro derpaa; men det gik ikke. Marcus Rubin har i sine „Livserindringer“ sagt, at hver Ting i Verden har sin Pris og faas ikke billigere, og det at betrygge Verdensfreden har ogsaa sin Pris, og den Ting faas ikke billigere, og Prisen er at give. Afkald paa Aarsagen til denne Verdenskrig, at give Afkald paa Privatkonkurrencen, den private Ejendomsret, Udbytningen, for det er dem, der har avlet Verdenskrigen.

Man kan altsaa ikke slippe saa billigt til Verdensfreden som ved at lave nogle Fredskongresser og lave en ideologisk Fredsbevægelse. Man maa til Bunds i Tingene, maa tage realistisk fat, lære af Karl Marx og hans Disciple at reformere, omdanne Samfundsforholdene, saa den Jordbund forsvinder, hvoraf Militarismen og Verdenskrigen er opstaaet; det lærer man mere og mere. Udrustet med de nævnte og mange andre Udtalelser af denne og lignende Erkendelse vil vi gaa ud efter Krigen for — det kan jeg forsikre det ærede Medlem fra Kolding (Laursen) om — at arbejde endnu stærkere, endnu mere begejstret og endnu mere energisk for de Ideer, som vi nu under Krigen har lært at erkende endnu dybere og sandere, end mange af os nogen Sinde havde tænkt sig. Men det er ikke blot fra liberal og radikal Side, at saadanne Udtalelser falder. Der sidder et Medlem ikke langt fra mig, det ærede Medlem fra Vinderup (Moltesen), som jeg tror for et Par Aar siden, saa tilbage over Historien og talte om Middelalderens Samfundsforhold og Kapitalismen — et Ord, som heller ikke han var bange for at bruge, og han sagde: „Socialismen er Fremtiden“. Maaske forstaar han ikke Socialismen fuldt ud, som det danske Socialdemokrati gør det paa hvert enkelt Punkt, men selve dette Princip, Socialisme, Almensans, Samfundsfølelse, Solidaritet erkender han og det, erklærede han, var Fremtiden. Et nyt Medlem af dette Ting, det ærede Medlem for Københavns 6te Valgkreds (Foss), skrev en Gang i Sommer i „Nationaltidende“ en Artikel, der endte med disse Ord: „Europa vil gaa ud af denne Krig gennemtrængt af socialistiske Ideer og socialistisk Praksis“. Det er en Højremand, en stor Arbejdsgiver, en af vore ivrigste Modstandere i det daglige politiske, sociale og faglige Arbejde, som i Overensstemmelse med Georg Brandes og Oskar Johansen, men med endnu

stærkere Ord erkender, at Europa vil gaa ud af Krigen gennemtrængt af socialistisk Praksis og socialistiske Ideer. Jeg skal slutte denne lille Citatsamling med en Udtalelse af en konservativ Mand, Professor Dr. Laurits Birck, som ved at se paa Verdenskrigen udbryder: „Min Gud! om et solidarisk tænkende og et solidarisk handlende Samfund vilde koncentrere sin Produktivkraft, sit Geni, sin Offervillie, sin Lydighed — og vi kunde rive Verden ud af sit Akselleje“. Ja, vi ser national Solidaritet og Offervillighed, en Disciplin, en Anvendelse af Teknikken, en Organisationsevne, der fra en vis Side set er ganske beundringsværdig og vidunderlig. — Nationerne staar som en Person —, men vi ser det anvendt i Krigen, i Ukulturens Tjeneste. Men om al denne Offervillie, dette Geni, denne Organisationssevne, denne Teknik for en Gangs Skyld stillede sig i Kulturens Tjeneste, i Fredens og det fredelige Arbejdes Tjeneste, og vi kunde, siger Professor Birck, løfte Verden ud af sit Akselleje. Jeg gentager det i denne Form: løfte Kapitalismen af dens Hængsler og gennemføre en lykkeligere og lysere Samfundstilstand.

Alt dette ser vi Socialdemokrater, vi hører denne Tilslutning fra den ene og den anden Side, og saa skulde vi i dette Øjeblik lære om igen i antisocialistisk Retning. Nej, mine Herrer, vi lærer tværtimod at fordybe os endnu mere i den historisk-realistiske Opfattelse af Samfundsudviklingen, som Karl Marx og hans Disciple lærte os, vi lærer at fordybe os endnu mere deri og erkende Sandheden deraf stærkere, end vi nogen Sinde har gjort, og lærer at vende os frem mod Socialismen og samle os om den med endnu større Energi og Begejstring end nogen Sinde før. Dette, at det danske Socialdemokrati i dette Øjeblik har været med til at faa en Mand optaget i Ministeriet, har man fra et Par enkelte Sider udlagt som Tegn paa, at vi nu skulde være blevet mere borgerlige og mere moderate end før. Nej, den Mand, som vi alle er glade ved er kommet ind i Ministeriet og derved har opnaaet Adgang til forøget Indflydelse, som vi tror, han ogsaa vil faa der, han er ikke mindre socialistisk Dagen efter end Dagen før, han blev Minister. Han har kun paa den Plads, hvor han nu staar, faaet nogen mere Mulighed for og Indflydelse til at virke i Retning af de socialistiske Ideers Fremme. Det Parti, der har sat ham ind i Ministeriet, er ikke blevet mere borgerligt og ikke mindre socialistisk end tidligere. Vi er